

ІННОВАЦІЙНО-
ІНВЕСТИЦІЙНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІК

INNOVATION AND
INVESTMENT PROVIDING
OF ECONOMIC
DEVELOPMENT

УДК 339.137.2
JEL Classification F12, O20, O33

Омельяненко Віталій
к.е.н., асистент кафедри економічної теорії
Сумський державний університет
м. Суми, Україна
E-mail: omvitaliy@gmail.com

ВПЛИВ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК: ВИСНОВКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Анотація

Вступ. Безперервне створення інновацій є ключовим чинником розвитку в XXI столітті, а компанії, що перестають бути інноваційними, перестають існувати. Відтак сучасну конкуренцію пропонуємо розглядати з інноваційної точки зору. Аналіз досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених показав, що конкурентні механізми, як чинники інноваційного розвитку в умовах міжнародного середовища інноваційної діяльності, потребують додаткових досліджень.

Методи. Для вирішення поставленої мети використовувались такі методи наукового дослідження: системний, емпіричний, структурно-функціональний, порівняльний, індуктивний, дедуктивний.

Результати. На основі проведеного аналізу інноваційних систем ряду країн можна зробити висновок, що в сучасних умовах успішна конкуренція з провідними гравцями світового ринку без створення та постійного удосконалення національної інноваційної системи неможлива. Таким чином, конкуренцію запропоновано розглядати як компонент (фактор) розвитку інноваційної системи. На основі вищевикладеного, ми пропонуємо розглядати наявність конкуренції на високотехнологічних ринках як фактор оптимізації на всіх етапах створення та впровадження високих технологій.

Перспективи. В подальших дослідженнях необхідно розробити механізми розвитку конкурентних відносин з метою стимулювання інноваційних процесів в пріоритетних секторах національної економіки.

Ключові слова: конкуренція, інновації, конкурентні переваги, стратегія, космічна галузь, технологічний ланцюжок.

Вступ.

Безперервне створення інновацій є ключовим чинником розвитку в XXI столітті, а компанії, що перестають бути інноваційними, перестають існувати. Відтак сучасну конкуренцію пропонуємо розглядати з інноваційної точки зору.

В Загальнодержавній програмі розвитку конкуренції в Україні на 2014–2024 рр. серед основних завдань вказано, що узгодження промислової, аграрної, інвестиційної, інноваційної, зовнішньоекономічної, цінової політики, політики захисту прав споживачів з антимонопольно-конкурентною політикою повинно стосуватися не лише вже існуючих товарних ринків, а й товарних ринків, які будуть утворюватись, з урахуванням при цьому необхідності захисту прав

інтелектуальної власності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Різні автори оцінювали взаємозалежність між конкуренцією, інноваціями, економічним ростом в умовах монополізованих, олігополістичних і конкурентних ринків на основі теоретичних досліджень та емпіричних даних. Наприклад, Р. Селіні та Л. Ламбертіні [1] запропонували динамічну модель для визначення оптимальних стратегій інвестування інноваційних розробок для збільшення ступеня диференціації продукції в умовах олігополістичної конкуренції. Х. Сміт і Л. Трігеоргіс [2] ілюструють конкурентні стратегії серією модельних прикладів від простих симетричних рішень двох конкурентів щодо нових проектів до моделювання поведінки учасників інноваційних альянсів.

Aghion Р та інші автори [3] виявили перевернутий U-подібний зв'язок на вибірці з 311 фірм за період 1973-1994 рр., що котирувалися на Лондонській фондовій біржі, показавши, що занадто висока або занадто низька конкуренція може впливати на схильність до інновацій. Автори також продемонстрували, що висока конкуренція може різноспрямовано впливати на інноваційну поведінку фірм залежно від структури ринку та секторальних особливостей.

Згідно розрахунків парних зв'язків, як фактор конкуренції, так і внутрішні характеристики фірми позитивно пов'язані з наявністю інновацій [4; 5].

На думку американських та австрійських учених, необґрунтоване антимонопольне регулювання негативно позначається на рівні продуктивності в галузях, що динамічно розвиваються, і конкурентоздатності національної економіки в цілому [6].

В дослідженнях також було показано, що навіть монополізація та підвищення рівня концентрації у одних випадках може стимулювати інновації та позитивно впливати на динамічну ефективність виробництва (високий ресурсний потенціал, ріст кінцевої прибутковості інновацій за рахунок широкого охоплення ринку тощо), а в інших – обмежувати стимули до новаторства. При досконалій конкуренції ці стимули можуть або підсилюватися (необхідність втримувати частку на ринку, наприклад, за рахунок скорочення витрат), або слабшати (наприклад, з появою нових сильних конкурентів) [7]. Однак, незважаючи на це, дослідники вважають, що рівень конкуренції так чи інакше впливає на інноваційний процес та виступає одним із ключових стимулів для бізнесу до створення нововведень, різноманітних удосконалень і трансферу технологій з метою одержати додаткові доходи, зберегти наявні переваги, знайти та реалізувати нові можливості.

Відзначимо, що в результаті розуміння конкуренції як фактору інновацій в рейтинг Global Innovation Index, що враховує понад 80 показників інноваційності економіки країн, входить інтенсивність конкуренції на місцевому рівні.

У наших попередніх дослідженнях ми розглядали конкуренцію як складову інституційного розвитку інноваційної системи [8] та стимул екологічних інновацій як джерела формування конкурентних переваг [9]. Фактор конкуренції нами також був проаналізований в рамках реалізації стратегії просування в глобальних ланцюжках доданої вартості [10; 11; 12] та оптимізації національних інноваційних пріоритетів для забезпечення національної безпеки [13].

Аналіз досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених показав, що конкурентні механізми, як чинники інноваційного розвитку в умовах міжнародного середовища інноваційної діяльності, потребують додаткових досліджень. В той же час вітчизняна практика свідчить, що через слабкий рівень розуміння проблематики конкуренції та її системної ролі всі зусилля, що здійснювалися в цьому напрямку, виявилися малорезультатними.

Метою статті є аналіз основних складових державної політики формування конкурентного середовища для стимулювання інноваційних процесів.

Методологія дослідження.

Для вирішення поставленої мети використовувались такі методи наукового дослідження:

системний, емпіричний, структурно-функціональний, порівняльний, індуктивний, дедуктивний.

Результати.

Через конкуренцію фірми розширюють свою діяльність у глобальних масштабах з метою доступу до факторів виробництва та ринків, а конкурентна перевага виникає в процесі реалізації інновацій. На основі наших попередніх досліджень [8] ми можемо зробити висновок, що глобальна конкуренція буде вестися не стільки між країнами або корпораціями, скільки між інтернаціоналізованими інноваційними системами, тому виграють ті країни, що забезпечують сприятливі умови для наукових досліджень і трансферу технологій в рамках глобальних ланцюжків доданої вартості.

За даними McKinsey, чим більш інноваційною є компанія, тим більш оптимістично вона дивиться в майбутнє: понад 82% опитаних компаній, що працюють у наукоємних галузях економіки, заявили, що стануть ефективніше своїх конкурентів у найближчі два роки [14]. В таблиці 1 вказано два типи інноваційного розвитку підприємств в умовах конкуренції.

В умовах конкуренції фірма може або створювати більш новий продукт і нові ринки, або перейти до моделей конкуренції шляхом мінімізації витрат, створення переваги бренда тощо. Відзначимо, що в сучасній економіці класична теорія ринкової конкуренції та монополії набуває нової інтерпретації, за якої найбільш важливим елементом конкуренції стають дії, що спрямовані на досягнення монопольного становища шляхом впровадження інноваційного продукту та закріплення прав інтелектуальної власності на нього, що в умовах динамічного інноваційного розвитку є безперервним процесом.

Таблиця 1

Стратегія формування конкурентних переваг*

Стратегія Складові стратегії	Створення нового ринку	Створення нових переваг
Об'єкт конкуренції	компанія	споживач
Центр процесу розробки продукту	потреби споживача	властивості товару
Мета стратегії	перетворення всіх конкурентів у неактуальних гравців	перетворення товару з точки зору його відповідності потребам споживача
Сутність стратегії	створити новий сегмент із новими правилами, на якому вона (компанія) є єдиним гравцем і лідером	поступове удосконалення продукту через поліпшення, його властивостей
Тип інновацій	радикальні інновації	поліпшуючі інновації

* Джерело: власна розробка

На основі проведеного аналізу інноваційних систем ряду країн можна зробити висновок, що в сучасних умовах успішна конкуренція з провідними гравцями світового ринку без створення та постійного удосконалення національної інноваційної системи неможлива. Таким чином, конкуренцію необхідно розглядати як компонент (фактор) розвитку інноваційної системи, що в свою чергу формує певні завдання в рамках інституційно-еволюційного розвитку.

Відтак, в сучасних умовах інноваційна конкуренція в найбільш виразній формі зміщується із сфери виробництва товарів (послуг) і навіть зі сфери технологічної підготовки виробництва в область створення інституціональних переваг для технологічного розвитку. До життєвого циклу товару в умовах інноваційної конкуренції додається нова стадія. Крім стадії НДДКР, на якій аналізуються всі конкурентні характеристики наступного життєвого циклу товару (послуги), включаючи умови його експлуатаційної модернізації (відновлення операційних систем та комп'ютерних програм) і наступної утилізації, формується те, що автори пропонують назвати стадією інституціонально-технологічного проектування життєвого циклу товару [15].

На стадії інституціонально-технологічного проектування фірми конкурують за створення інституціонального інноваційного середовища, що буде підтримувати весь наступний життєвий цикл, починаючи з НДДКР, і створювати позитивний імідж технологічних можливостей та перспектив компанії. Найбільш гострі форми конкурентного суперництва переміщуються в сфери контролю над дефіцитними ресурсами, що дозволяють сформувати та підтримувати дане інституціональне інноваційне середовище, що дає змогу компанії утримати зростаючу кількість потенційних ринків з невизначеними в цей час перспективами. Роль держави на цьому етапі реалізується через інституційні зміни та економічну дипломатію.

В цьому контексті відзначимо, що розвитку інновацій в Україні перешкоджають суперечливі стимули, що йдуть від держави: з одного боку, держава активно допомагає інноваторам ресурсами, а з іншого боку – в умовах високої монополізації економіки та асиметрії інформації конкурентоздатним стає не той, хто кращий та інноваційний, а той, хто ближчий до влади. Таке недосконале середовище фактично придушує розвиток інноваційної активності.

У Звіті Антимонопольного комітету України за 2016 рік [16] відзначається, на початок 2015 року на ринках з відсутністю структурних обмежень конкуренції було реалізовано лише 43,3% загального обсягу товарів, робіт та послуг, порівняно з ринками зі значними структурними обмеженнями передумов конкуренції (43%). У галузевому розрізі найбільший вплив зарубіжної конкуренції спостерігається на ринках промислової продукції. Підприємницькі оцінки інтенсивності конкуренції з 2014 року майже не змінились та наразі характеризуються, в першу чергу, скороченням загальної кількості респондентів, що відчувають конкуренцію з боку вітчизняних підприємств [16].

За оцінками стану і тенденцій конкурентного середовища України за результатами опитувань суб'єктів господарювання (рис. 1) можемо відзначити, що конкуренція є стимулом розвитку, оскільки понад 44% респондентів змушені були підвищувати свою ефективність.

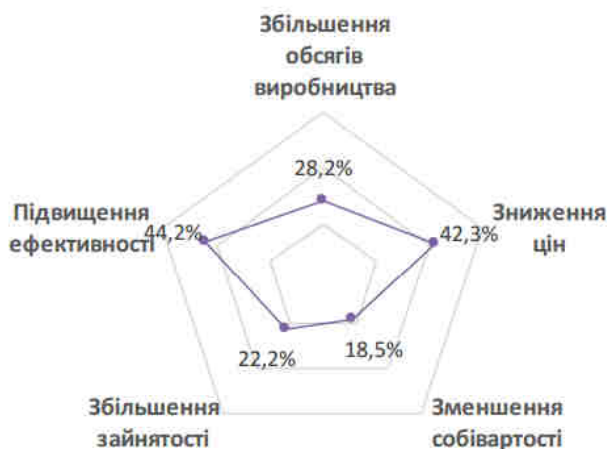

Рис. 1. Вплив інтенсивності конкуренції на підприємства України у 2016 році*

* Джерело: [16]

Відзначимо, що іноземні експерти менш оптимістичні в оцінках рівня конкурентного середовища в Україні. Зокрема, згідно рейтингу Global Innovation Index за показником Intensity of local competition Україна в 2016 році посіла лише 94 місце (для порівняння у 2014 – 101 місце).

Для стратегічного виміру політики України важливим є те, що національні промислові лідери виявляються у своїй більшості неконкурентоспроможними, навіть якщо вони одержують великі

субсидії та потужний захист уряду. У багатьох провідних галузях, де є лише один лідер у масштабах країни, таких, як аерокосмічне агентство або оператор телекомунікацій, уряд зіграв ще більшу роль у руйнуванні (деформації) конкуренції. Щодо міжнародного аспекту, то на вітчизняному ринку на виробників суттєво впливають конкуренти з двох сторін: китайські фірми – за допомогою низької ціни, європейські фірми – за допомогою бренду та якості.

Наслідком такої ситуації є той факт, що переважна більшість підприємств функціонують сьогодні на місцевому та регіональному ринках, де конкуренція обмежена локальними гравцями. При цьому, за різними оцінками, приблизно 80% компаній не пов'язують перспективи свого розвитку з виходом на міжнародні ринки, не вбачаючи практичних можливостей для досягнення глобального рівня конкурентоздатності.

Відповідно до результатів дослідження Світового банку [17], невисокий рівень внутрішньої конкуренції потенційно є головним мікроекономічним фактором, що заважає поліпшенню експортних показників країн. Конкуренція позитивно впливає на можливості розширення експорту продукції, тоді як більш сильні позиції компанії на внутрішньому ринку призводять до зниження стимулів до експортної діяльності.

Економіка, що характеризується високим рівнем конкуренції, підштовхує підприємства до підвищення продуктивності та впровадження інновацій. Це має велике значення, оскільки продуктивність праці є значимим і найважливішим (щодо інших параметрів) фактором при поясненні схильності підприємств до експортної діяльності, що підтверджується аналізом вибірки з 19 країн, що включає Бразилію, Південну Африку і Туреччину.

Взаємозв'язок між продуктивністю праці та схильністю до експорту обумовлений тим, що підвищення продуктивності приведе до інноваційної активності та встановлення конкурентних цін на товари і послуги, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню їх якості. За рахунок стимулювання росту продуктивності та підвищення інноваційної активності жорстка внутрішня конкуренція формує готовність підприємств до конкуренції в умовах гіперконкурентних міжнародних ринків.

При розробці заходів відзначимо, що інноваційна економіка передбачає надлишкову кількість своєї продукції, послуг та агентів на кожній стадії інноваційного процесу: надлишок знань, ідей, розробок, патентів, високих технологій, компаній, підприємців, вчених, складових інфраструктури тощо. Це головна відмінність ринкової економіки з конкурентними ринками у всіх галузях і сферах економіки від неринкової економіки з низьким індексом економічної свободи. Ця надмірність ініціює та підтримує конкуренцію, що призводить до зростання різноманіття товарів та їх якості. Виходячи з цього, інноваційні системи в розвинених країнах з інноваційними економіками ефективні за рахунок підтримки конкуренції у всіх вищевказаних елементах.

Зазначений фактор необхідно реалізувати і в умовах України. Враховуючи дане твердження, фактори конкуренції можна розглянути на кожному етапі інноваційного процесу (рис. 2).

Конкуренцію також пропонуємо розглядати на основі міждисциплінарного підходу та розуміння інноваційної системи як екосистеми. Чарльз Дарвін вважав конкуренцію однією з найважливіших складових частин боротьби за існування, що відіграє значну роль в еволюції. Згідно екосистемного підходу конкуренція – це відносини, що виникли поміж видами із схожими вимогами. Таким чином, конкуренція – це змагання при споживанні ресурсів, а також можлива конкуренція за окремі біотичні фактори. При цьому конкуренція може бути симетричною (конкуренти взаємно обмежують споживання ресурсів приблизно однаково) або асиметричною (різне взаємне обмеження споживання ресурсів, тобто один вид більше впливає на інший).

На думку Грега Хоровіта [18], автора концепції «тропічного лісу», спроби держави опікувати інновації, що ігнорують природні зміни (динаміку) в інноваційних системах, приречені на провал. На думку дослідника, секрет створення ефективної інноваційної екосистеми полягає у конкуренції між учасниками високотехнологічного ринку, що формується так званими «ключовими агентами», які поєднують (створюють комунікації) різноманітні елементи екосистеми. Інноваційна конкуренція формується на основі різноманітності інтересів учасників інноваційної системи, їх мотивації, рівні

довіри та соціальному контракті, що дозволяє забезпечити ефективну селекцію кращих варіантів економічних відносин та об'єднуватися для досягнення більших цілей.

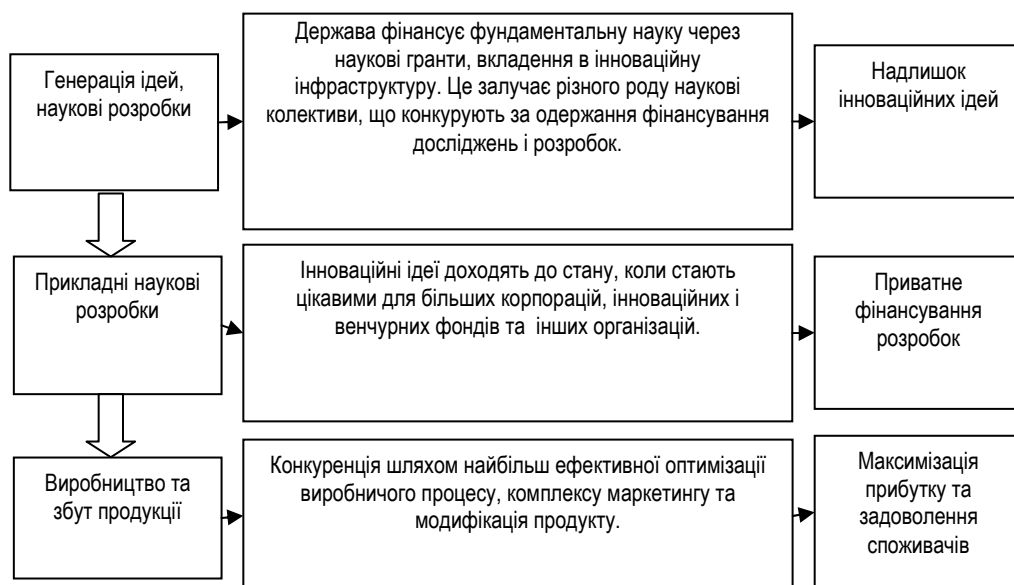

Рис. 2. Конкуренція на різних етапах життєвого циклу інновації*

* Джерело: власна розробка

На основі вищевикладеного ми пропонуємо розглядати наявність конкуренції на високотехнологічних ринках як фактор оптимізації на всіх етапах створення та впровадження високих технологій.

Проведений аналіз показав, що державне регулювання цих галузей відбувається за двома напрямками:

- 1) підтримка інноваційних процесів;
- 2) полегшення конкуренції для національних фірм.

Наприклад, у США 60% загальних державних витрат на НДДКР направляється в авіаційно-космічну промисловість. У Японії з метою виключення конкуренції між авіаційними фірмами було прийнято спеціальний закон («Акт сприяння розвитку авіації»), що передбачає надання пільгових кредитів фірмам, що розробляють реактивні пасажирські літаки. Японське автомобілебудування також завдячує своїм злетом державній підтримці: у період становлення (до кінця 80-х рр. XX ст.) внутрішній автомобільний ринок країни був закритий від американських і західноєвропейських конкурентів, включаючи заборону іноземних інвестицій у цю галузь економіки. Однак, конкурентні механізми в цих країнах використовуються в рамках проектного підходу на етапі вибору виконавця, якому потім надається певний захист від конкурентів.

Іншим прикладом є космічна галузь, де зростаюча конкуренція між країнами та корпораціями формує ринкові сили, що дають поштовх інтеграційним процесам в індустрії космічних засобів і послуг, об'єднанню окремих компаній у великі міжнародні корпорації, союзи та консорціуми, оскільки всі сучасні проекти зі створення нових носіїв для польотів на Місяць, Марс, Венеру є невід'ємними навіть для найрозвиненіших світових економік.

В рамках інституційного аспекту дослідження відзначимо, що конкуренція між країнами в сфері космічної діяльності зміщується з рівня товарної конкуренції на рівень національних інноваційних систем, що включають, крім безпосереднього виробництва, систему освіти,

фундаментальну та прикладну наукову галузь, а також інтеграційні механізми міжгалузевої взаємодії.

Комерційний космічний ринок стимулюється бізнес-циклами та еволюцією ринків. Політика космічної галузі стимулює конкуренцію між компаніями на всіх ланках ланцюжка створення цінності (рис. 3) та допомагає галузі управляти характерними для космічного сектора досить циклічними змінами попиту, інвестувати в нові технології та проекти й забезпечувати підтримку критично важливих можливостей.

По мірі формування партнерства в рамках ланцюжка створення цінності, виникає взаємна підтримка всіх галузей, і переваги поширюються мережевим способом. При цьому конкуренція в одній галузі поширюється на інші галузі в межах мережі через конкурсні засади вибору технологій в ході їх трансферу.

Міжгалузевий аспект та можливість входу на ринок фірм з інших галузей стимулює інновації, нові науково-дослідні підходи та сприяє активному використанню нових стратегій і навичок. Через канали постачальників і споживачів, що контактують з безліччю конкуруючих компаній, відбувається вільне поширення інформації та інновацій. Множина взаємозв'язків в межах групи призводять до усвідомлення нових шляхів ведення конкурентної боротьби та появи нових можливостей.

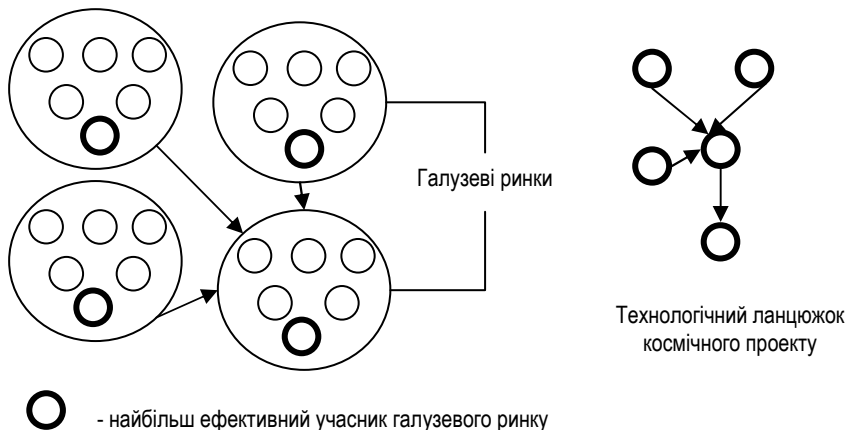

Рис. 3. Схема конкуренції в технологічному ланцюжку космічної галузі*

* Джерело: власна розробка

Тому конкуренція потрібна, коли вона носить здоровий характер і дозволяє підвищувати ефективність, якість та споживчі властивості. Натомість, коли у галузі відзначається дуже широкий модельний ряд, що не відповідає рівню замовлень, на малих серіях важко досягти конкурентної собівартості виробу та підтримувати технічний рівень виробництва.

Таким чином, можемо узагальнити основні заходи щодо стимулювання інноваційних процесів через розвиток конкурентних відносин, що дадуть змогу створити позитивний цикл інтеграції продуктивності, інновацій та конкуренції за рахунок ефекту зворотного зв'язку:

- зміна антимонопольної логіки державного регулювання на стимулювання конкуренції між ефективними гравцями ринку;
- прискорення процесу реформування державних підприємств з метою мінімізації їх деформуючого впливу на галузевий розвиток та інвестування;
- перегляд повноважень держави у сфері регулювання державної допомоги з метою зниження обсягів допомоги, що надається окремим підприємствам та галузям;
- удосконалення регулювання державної допомоги відповідно до передового світового досвіду та інноваційних пріоритетів в рамках формування ланцюжків доданої вартості;
- скасування пільгових режимів, встановлених для державних підприємств.

Висновки і перспективи.

В умовах жорсткої конкуренції проблема інноваційного розвитку і трансферу технологій з мінімальними втратами часу стає ключовою. При цьому конкуренція не лише змушує постійно шукати та використовувати у виробництві нові можливості, але й підвищувати якість продукції, удосконалювати техніку і технології. В умовах України необхідно знайти оптимальний баланс в економічній політиці між конкуренцією, державною підтримкою та консолідацією промисловості. Ці фактори можуть сприяти інноваціям, але перевага в сторону певного з них буде гальмувати інноваційну діяльність. Відтак варто використовувати відповідні організаційні форми розвитку конкуренції через інновації, наприклад, проектне фінансування та конкурсні механізми.

В подальших дослідженнях необхідно розробити механізми розвитку конкурентних відносин з метою стимулювання інноваційних процесів в пріоритетних секторах національної економіки.

Список використаних джерел

1. Cellini R., Lambertini L. Private and social incentives towards investment in product differentiation. *International Game Theory Review*. 2004. Vol. 6, № 4. Pp. 493–508.
2. Smit H. T. J., Trigeorgis L. Real options and games: competition, alliances and other applications of valuation and strategy. *Review of Financial Economics*. 2006. Vol. 15. Pp. 95–112.
3. Aghion P., Bloom N., Blundell R., Griffith R., Howitt, P. Competition and innovation: An inverted-U relationship. *The Quarterly Journal of Economics*. 2005. Vol. 120. №2. Pp. 701–728.
4. Баранов А.Ю., Долгопята Т. Г. Эмпирический анализ инновационного поведения фирм при различных институциональных условиях; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». Москва : Изд. дом Высшей школы экономики, 2013. 47 с.
5. Гольдштейн Г. Я. Стратегический инновационный менеджмент. Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2004.
6. Krozner R. President's Council of Economic Advisors. Economic Organization and Completion Policy / R. Krozner et all. *Yale Journal on Regulation*. 2002. № 19(2). Pp. 541–597.
7. Кузнецова Т., Рудь В. Конкуренция, инновации и стратегии развития российских предприятий. *Вопросы экономики*. 2013. № 12. С. 86–108.
8. Хворост О.О., Омеляненко В.А. Інституціональні основи міжнародного трансферу технологій. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2011. Т. 2. С. 202–207.
9. Shkola V.Yu., Omelyanenko V.A., Skoryk V.V. International aspect of ecological innovations. *Economic Processes Management*. 2016. № 4 (13). URL: http://epm.fem.sumdu.edu.ua/download/2016_4/epm2016_4_15.pdf
10. Омеляненко В.А. Теоретичні аспекти використання мультиагентного підходу для аналізу інноваційно-технологічних систем. *Економіка: реалії часу*. 2016. № 4. (26). С. 142–148.
11. Omelyanenko V. Economic Diplomacy in the Innovation Global Value Chains as the National Security Providing Strategy Component. *Path of Science*, 2017. Vol. 3, Iss. 3 (20). Pp. 3.1–3.8.
12. Omelyanenko V.A. Technology package optimization in space industry in case of integration into the global value chain. *GISAP: Economics, Jurisprudence and Management*. 2016. № 10. Pp. 10–13.
13. Omelyanenko V.A. Innovation priorities optimization in the context of national technological security ensuring. *Marketing and management of innovations*. 2016. № 4. Pp. 226–234.
14. R&D after the crisis. McKinsey Quarterly, March, 2009.
15. Толкачев С. Инновационная конкуренция: роль институциональной среды. *Капитал страны*. 2011. URL: <http://www.kapital-rus.ru/index.php/articles/article/192464>
16. Звіт Антимонопольного комітету України за 2016 рік. АМКУ, 2017. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=133712&schema=main> (дата звернення : 01.10.2016).
17. Диверсификация экспорта путем развития конкуренции и инноваций. Краткий обзор. Всемирный банк, 2012.
18. Hwang V. W. The Rainforest: The Secret to Building the Next Silicon Valley / V.W. Hwang, G. Horowitz. Regenwald. 2012.

Статтю отримано: 18.01.2017 / Рецензування 16.02.2017 / Прийнято до друку: 24.02.2017

Omelyanenko Vitaliy

Ph.D. (in Economics), Assis. Prof., Department of Economic Theory
Sumy State University
Sumy, Ukraine
E-mail: omvitaliy@gmail.com

COMPETITIVE ENVIRONMENT IMPACT ON INNOVATION & TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT: CONCLUSIONS FOR PUBLIC POLICY

Abstract

Introduction. Continuous creation of innovations is key development factor in the twenty-first century, and companies that are no longer innovative, cease to exist. Therefore, the current competition we offer to consider from the innovative point of view. Analysis of research of domestic and foreign scientists has showed, that competitive mechanisms as factors of innovation in terms of international environment require additional researches.

Methods. The following research methods are used to address the goal of research: systematic, empirical, structural and functional, comparative, inductive, deductive.

Results. Based on the analysis of innovation systems in several countries, we can conclude that in modern conditions competition with leading players in the global market without creating and continuous improvement of the national innovation system is impossible. Thus, the competition is proposed to be considered as a component (factor) of the innovation system development. Based on the foregoing we propose to consider the presence of competition in the tech market as a factor optimization at all stages of creation and implementation of high technologies.

Perspectives. It is necessary to develop mechanisms for development of competitive relations in order to stimulate innovation processes in priority sectors of national economy in further researches.

Keywords: competition, innovations, competitive advantages, strategy, space sector, technological chain.

References

1. Cellini, R., & Lambertini, L. (2004). Private and social incentives towards investment in product differentiation. *International Game Theory Review*, Vol. 6, N 4, 493–508.
2. Smit, H. T. J., & Trigeorgis, L. (2006). Real options and games: competition, alliances and other applications of valuation and strategy. *Review of Financial Economics*, Vol. 15, 95–112.
3. Aghion, P., Bloom, N., Blundell, R., Griffith, R., & Howitt, P. (2005). Competition and innovation: An inverted-U relationship. *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 120, No 2, 701–728.
4. Baranov, A. Yu., & Dolgopiatova, T. G. (2013) *Empiricheskij analiz innovacionnogo povedenija firm pri razlichnyh institucionalnyh uslovijah* [Empirical analysis of innovative behavior of firms under different institutional conditions]. Moscow, Russia: Publishing House of Higher School of Economics.
5. Goldshtein, G. Ya. (2004). *Strategicheskij innovacionnyj menedzhment* [Strategic Innovation Management]. Taganrog: Publishing House of TRTU.
6. Krozner, R. et al (2002). President's Council of Economic Advisors. Economic Organization and Completion Policy. *Yale Journal on Regulation*, 19 (2), 541–597.
7. Kuznetsova, T., & Rud', V. (2013). Konkurencija, innovacii i strategii razvitija rossijskikh predpriatij [Competition, innovation and development strategies of russian enterprises]. *Issues of economics*, 12, 86–108.
8. Khvorost, O. O., & Omelyanenko, V. A. (2011). Instytucionalni osnovy mizhnarodnogo transferu tehnologij [Institutional framework of international technology transfer]. *Theoretical and practical aspects of the economy and intellectual property*, 2, 202–207.
9. Shkola, V. Yu, Omelyanenko, V. A., & Skoryk, V. V. (2016). International aspect of ecological innovations. *Economic Processes Management*, 4 (13). Retrieved from http://epm.fem.sumdu.edu.ua/download/2016_4/epm2016_4_15.pdf
10. Omelyanenko, V. A. (2016). Teoretichni aspekti vikoristannia multiagentnogo pidhodu dlja analizu innovacijno-tehnologichnih sistem [Theoretical aspects of multiagent approach to analyze innovation and technology systems]. *Economy: Realities time*, 4 (26), 142–148.
11. Omelyanenko, V. (2017). Economic Diplomacy in the Innovation Global Value Chains as the National Security Providing Strategy Component. *Path of Science*, Vol. 3, Iss. 3(20), 3.1–3.8.
12. Omelyanenko, V. A. (2016). Technology package optimization in space industry in case of integration

into the global value chain. *GISAP: Economics, Jurisprudence and Management*, 10, 10–13.

13. Omelyanenko V. A. (2016). Innovation priorities optimization in the context of national technological security ensuring. *Marketing and management of innovations*, 4, 226–234.

14. *R&D after the crisis* (2009). McKinsey Quarterly.

15. Tolkachev S. (2011). Innovacyonnaia konkurenciia: rol ynstytucionalnoj sredy [Innovative competition: the role of the institutional environment]. *Capital of the country*. Retrived from <http://www.kapital-rus.ru/index.php/articles/article/192464>

16. Report of the Antimonopoly Committee of Ukraine for 2016. Retrived from <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=133712&schema=main>

17. *Diversifikacija eksporta putem razvitija konkurencii i innovacij*. (2012). [Diversification of exports through the development of competition and innovation]. World Bank,

18. Hwang, V. W., & Horowitz, G. (2012). *The Rainforest: The Secret to Building the Next Silicon Valley*. Regenwald.

Received: 01.18.2017 / Review 02.16.2017 / Accepted 02.24.2017

